

Olvassuk Jézussal a Bibliát
13. Az élők Istene (Mt 22,23-33)

Közvélemény-kutatók vizsgálták meg a minap egyházvezetőknek a pandémia másfél éve alatt elmondott nyilatkozatait, igehirdetéseit. Megállapították, hogy itt-ott több jó tanács elhangzott, sőt többféle, inkább óvatos biztatás, de egy valami hiányzott: a kereszténység szíve-közepét jelentő **f e l t á m a d á s s a l** való vigasztalás és reménykeltés! Amilyen megdöbbentő ez a megfigyelés – kivételek nyilván voltak! – annyira komolyan kell vennünk, hogy a feltámadásban való hitnek igen erősnek kell lennie ahhoz, hogy még járványok és gyász közepette is erőforrássá váljék. Számbavették-e ezt a hierarchia felső fokán?

1.

Jézus korában mélyen gyökeredett a halottak feltámadásába vetett hit, bár az Ószövetségben inkább csak utalások vannak rá. Ilyen például: „Életre kelnek halottaid, feltámadnak a holttestek... és a föld visszaadja az árnyakat“ (Ézs 26,19). Sokan Dániel szavait is ebben az értelemben olvasták: „Az okosok fényleni fognak, mint a fénylő égbolt és akik sokakat igazságra vezettek, mint a csillagok, mindörökké“ (Dán 12,3). Jób is abban reménykedett, hogy „Tudom az én Megváltóm él és utoljára porom felett megáll“ (Jób 19,25). Imádkozó köszönte, hogy „Megmentettél a halálból...“ (Zsolt 116,8), – de lehet, hogy ez csak a betegségéből való felépülésére vonatkozott. Az is ismert, hogy gyakori volt a tiltakozás a vélemény ellen, miszerint a feltámadás után a halott élete visszatérne a régi kerékvágásba. De elmondhatjuk, hogy a feltámadás általánosan elfogadott része volt a bibliai nép hitének.

Kirívó kivételt képezett egy kisebb párt, amely az ember szabad akaratát hirdette, mértékadónak csak a Tórát ismerte el és **t a g a d t a**, hogy feltámadás lenne. Szadduceusok néven ismerjük követőit az evangéliumokból. Ők zaklatták unos-untalan bizonyító jelért Jézust (Mt 16,1), az ő tanításuktól=kovászuiktól óvott Jézus (Mt 16,6-11), s akik nem lehettek különösebben jó viszonyban a farizeusokkal, mert azok örültek, ha Jézus „betömte a szadduceusok száját“ (Mt 22,34).

Három evangélista is tudósít, meglehetősen egybehangzóan, arról a vitáról, amelyben Jézust szerették volna zavarba hozni a feltámadással kapcsolatban. Előhozakodtak hát, nagy alázatoskodva még mesternek is szólítva őt, azzal, hogy emlékeztessék egy ószövetségi előírásra. Mózes 5. könyve intézkedik egy helyen az úgynevezett sógor-házasságról (5 Móz 25,5-10). Eszerint, ha fivérek laknak együtt és egyikük gyermek-nemzése nélkül meghal, özvegyét a másiknak kell elvennie. Ha viszont abból a házasságból gyermek születik, annak az elhunyt első férj nevét kell adni: „...hogy ki ne töröljék annak (a megholtak) nevét Izraelből“.

Világos, hogy itt az ókori társadalmak egyik tipikus jelenségéről van szó: egyrészt a családi dinasztíának folytatódnia kell, másrészt pedig a nemzedékek egymásutánjával a nép fennmaradását kell biztosítani. Ebből a rendelkezésből a szadduceusok most már valóságos rémtörténetet eszeltek ki. Hét testvéren vitték el a végletekig, akik – mint valami automaták – sorjában házasodnak, nem nemzenek gyermekeket, majd ugyanilyen fegyelmezetten elhunynak és az első testvér feleségét mindnyájan megöröklik.

Már maga ez a sor is mutatja, hogy itt kiagyalt kelepécét eszkábáltak össze, amellyel törbe kívánták csalni Jézust. Sőt talán az is indította őket erre, hogy Jézust azzal akarják nevetségessé, sőt jelentéktelenné tenni, mint akinek nincs jobb dolga, minthogy ilyen fantazmagóriákkal foglalkozzék. Hasonlóan ahhoz az esethez, amikor valaki azzal fordult hozzá, hogy vagyoneosztási ügyben legyen döntőbíró. Ma persze ebben többet látnánk: nem más ez, mint férfiák beteges fantáziálása, amely nem jó fényt

vet a megalkotóira! De mindez még csak a háttér volt, mert a fogós kérdés csak ezután jött: a feltámadáskor tehát kinek a felesége lesz az asszony a hét fivér közül?

Jézus itt is megkérdezhetette volna, hogy nincs jobb dolguk, mint ilyen spekulációkkal foglalkozni? Vagy számon is kérhette volna, hogy ki jogosította fel őket az ilyenfajta vizsgáztatására? Elvégre szabad próféta ő, aki egyedül megbízójának felelős! Hát nem utasította el egyébként is mindig azokat, akik „jelt kívántak“ tőle, amivel igazolhatta volna magát?

2.

Ezeket a lehetőségeket mind fel lehetett volna használnia, ha nem a feltámadás nagyon fontos kérdését kellett volna védelmébe venni. Ám ez alaposabb és kimerítőbb választ érdemelt. Ezért mindenek előtt szemükre vetette, hogy saját magukat csapják be, amikor az Írást idézik, holott éppen arra kellene figyelniök. Ez így igen erős támadás volt éppen azok ellen, akik kizárólag a törvényt ismerik el mérvadónak, a hagyományokat nem. Mert a sógorsági előírás Mózes rendelkezése, az pedig, hogy Isten az ősatyák Istene, azt Isten maga jelentette ki magáról. Öncsalásuk tehát éppen abban áll, hogy állott vizet isznak, ahelyett, hogy a forrásból élet merítenének.

Azután helyére teszi a halottak házasságkötéséről szóló, a korabeli zsidóságban elburjánzott spekulációkat is. A korabeli elképzelés szerint a feltámadás után csak a földi élet meghosszabbítása és helyreállítása történik: ott is házasodnak, férjhez mennek, talán még tökéletesebb formában. Ahogy azt rabbik szerették kiszínezni. Egyikőjüknek amolyan „nacionalista“ nézete volt erről: arról elmélkedett, hogy minden meghalt izraelitának a feltámadás után több százezer fia lesz, s ez biztosítaná a nemzet fennmaradását.

Amikor tehát Jézus elutasítja ezeket a véleményeket, akkor érveléséből nem hagyhatja ki annak hangsúlyozását, hogy a feltámadottak „olyanok lesznek, mint az angyalok a mennyben“, házasságra és egyébre nincs szükségük. Ezzel Jézus osztotta kortársai angyalhitét, sőt az az életében is nagy szerepet játszott. Angyal hirdette meg a jöttét, angyalok hirdették a megszületését, vigyáztak rá a kísértéseiben, ott voltak haláltusájában mellette, feltámadását hirdették meg és az ígért visszajövelekor is ők fogják kíséreni. De itt nem ezen van a hangsúly. Hanem azon, hogy a szadduceusok tagadták az angyalok létét, s Jézus nem kísérelte ki a hasonlatot.

Jézus az ellenfelei „írástudását“ még egy másik ponton is kétségbe vonta: nem ismerik az Isten hatalmát. Az ősatyák már életükben az élő Istenhez imádkoztak, aki megeleveníteni képes még a holtakat is. Amikor pedig életük itt véget ért, akkor „megtértek Istenhez“ és Vele élnek. Nem hallottak volna a szadduceusok arról, hogy az Istenhez tértek buzgón imádkoznak és közben járnak Istennél most is értük? Ők csak előrementek és Jézus ennek megfelelően hirdette, hogy „sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról és asztalhoz telepednek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal a mennyek országában.“ (Mt 8,11) Nem hallották Jézus elbeszélését a koldus Lázárról, akit halála után angyalok vittek „Ábrahám kebelébe“ és ott él? (Lk 16,23).

Igaz, hogy első pillanatra nem tűnik különösebben erős érveknek a mondat: „Én vagyok Ábrahám, Izsák és Jákob Istene...“ De súlyt az ad neki, hogy ezzel Isten maga mutatkozott be Mózesnek az égő csipkebokorból. Loboghatott a bokor tüze, de Isten belőle nem engedte, hogy elégesse azt. Ellenben Ő szólt belőle és ezzel Jézus számára is az örök szövetség Ura szólalt meg. Hogyne lenne neki hatalma a poklok tüze fölött is? Isten nem a holtak birodalmát őrző kényúr, hanem az élők, a Vele élők Istene. A feltámadottaké különösen is. Igaza van annak a magyarázónak, aki szerint soha ennyire tanúi nem lehettünk Jézus mély isten-tiszteletének és kegyességének, mint éppen ebben az idézetben!

Ezt nem tudják és nem akarják felfogni a szadduceusok és mindenkori követőik a mai napig. Pedig itt a hit forrásánál vagyunk. Mert a feltámadás kérdése

tulajdonképpen istenkérdés. Ami annyit tesz, hogy a kettőt nem lehet elválasztani egymástól. Nincs, vagy csak sérült az az Istenben való hit, ahol a feltámadást tagadják. Mert a tagadás egyúttal Isten hatalmának határtalanságát vonja kétségbe. De akkor ez már hitetlenséget jelent.

Hogy pedig ez a leghevesebb ellenállásba ütközik mai világszemléletünkkel, az kétségtelen. Fogyasztói társadalmaink alaptézise – alapjában véve – mindig ellene kerül bevetésbe: „Együnk, igyunk, hiszen holnap meghalunk“ (Ézs 22,13). És ez a v é g e t jelentené. Tudjuk-e, mai keresztények az apostollal együtt vallani a következőt? „...ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úréi vagyunk. Mert Krisztus azért halt meg... hogy mind holtakon, mind élőkön uralkodjék“ (Rm 14,7-8).

Mert akkor reménykedhetünk a feltámadásban. Ámen

Gémes István